



AMO.CZ

TOHLE JE DELEGÁTŮV PRŮVODCE


TOHLE JE
DELEGÁTŮV PRŮVODCE
DISEC
TOHLE JE

ŠÁRKA JANÁKOVÁ
sarka.janakova@amo.cz



Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

 studentsummit.cz

 [instagram.com/praguestudentsummit](https://www.instagram.com/praguestudentsummit)

 summit@amo.cz

 twitter.com/studentsummit

 [facebook.com/studentsummit](https://www.facebook.com/studentsummit)

 [youtube.com/studentsummit](https://www.youtube.com/studentsummit)

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Šárka Janáková

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Šárka Janáková

Imprimatur: František Novotný

Jazyková úprava: David Bouz, Vojtěch Domín

Sazba: Petra Hubatková

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
pro potřeby XXIV. ročníku Pražského studentského
summitu.**

© AMO 2018

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz

IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

Úvodní slovo	— 3
1 Základní informace o OSN	— 4
2 Základní informace o DISEC	— 5
2. 1 DISEC ve struktuře OSN	— 5
2. 2 Skutečná agenda DISEC	— 5
3 DISEC na Summitu	— 5
Seznam použitých zdrojů	— 7

Úvodní slovo

Milé čtenářky a milí čtenáři,

je mi ctí vás přivítat u Delegátova průvodce Výborem pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost (DISEC). Tento dokument si klade za cíl představit vám fungování našeho orgánu a vysvětlit jeho pozici, a to jak v reálném světě, tak i na Summitu.

DISEC se zabývá odzbrojením a globálními hrozbami, které mohou ohrožovat mezinárodní mír a bezpečnost. Jeho cílem je nacházet řešení problémů a připravovat dokumenty pro Valné shromáždění nebo vydávat doporučení pro jiné orgány – většinou pro Radu bezpečnosti.

Na Summitu bude úkolem DISEC vyřešit palčivé otázky týkající se jak klasického tématu konvenčních zbraní, tak i neotřelé problematiky dronů. Zároveň se zaměříme na jeden z konfliktních regionů, kterým bude letos oblast Indického oceánu. V neposlední řadě se můžete těšit i na nějaké to historické jednání či spolupráci s jiným orgánem.

Co bych zde ještě chtěla dodat, je, že nezáleží na státu, který vám byl přidělen, ale na tom, jak věrohodně a obratně ho budete zastupovat. I malý stát totiž může ovlivnit osud světových mocností.

Tereza Ondráčková

předsedkyně

1 Základní informace o OSN

Organizace spojených národů (OSN) vznikla v roce 1945 v San Franciscu a navázala na činnosti předválečné Společnosti národů. Jedná se o nejvýznamnější světovou mezinárodní organizaci, jejímž cílem je udržovat mezinárodní mír a bezpečnost, rozvíjet přátelské vztahy mezi národy, podporovat lidská práva a usilovat o mezinárodní spolupráci při řešení globálních otázek a problémů, kterým čelí mezinárodní společenství.¹ Od začátku nového tisíciletí je činnost organizace namířena na podporu světového rozvoje a naplňování nejprve Rozvojových cílů tisíciletí a následně od roku 2015 Agendy 2030 a Cílů udržitelného rozvoje.²

Základním dokumentem Organizace spojených národů je Charta OSN,³ která upravuje cíle a zásady (kap. I, čl. 1–2), členství (kap. II, čl. 3–6), strukturu a fungování organizace. Svou činnost OSN vykonává zejména skrze šest hlavních orgánů stanovených v Chartě OSN (kap. III, čl. 7),⁴ z nichž každý má svou důležitou roli při naplňování jejích cílů:

- *Valné shromáždění* (UNGA, kap. IV, čl. 9–22), složené ze zástupců všech, nyní 193, členských států, je vrcholným mezinárodním politickým fórem a rovněž orgánem, který významně ovlivňuje chod celé organizace, například schvaluje její rozpočet, koordinuje práci mnohých orgánů a hraje důležitou roli ve výběru jejích členů.⁵ Ve svých výborech, šesti hlavních (jedním z nich je *Výbor pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost*, DISEC) a dalších speciálních,⁶ řeší na pracovní úrovni široké spektrum vymezených témat mezinárodní politiky a spolupráce. Rozhodnutí Valného shromáždění mají však pouze obecně doporučující charakter, závazná jsou jen v otázkách vnitřního fungování OSN.⁷
 - *Rada bezpečnosti* (UNSC, kap. V, čl. 23–32), složená z 5 stálých členů určených Chartou OSN a 10 nestálých volených na dva roky Valným shromážděním, nese hlavní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Rozhodnutí UNSC mohou být právně závazná a pouze UNSC může rozhodnout o použití síly v případě, kdy nejde o individuální či kolektivní obranu.⁸
 - *Hospodářská a sociální rada* (ECOSOC, kap. X, čl. 61–72), složená z 54 členů volených na tři roky Valným shromážděním, je hlavním orgánem pro dialog o ekonomických, sociálních a environmentálních otázkách a koordinaci souvisejících politik. Koordinuje činnost celé řady organizací v systému OSN a také slouží jako hlavní platforma OSN v oblasti udržitelného rozvoje.⁹
 - *Mezinárodní soudní dvůr* (ICJ, kap. XIV, čl. 92–96), složený z 15 soudců volených Valným shromážděním a Radou bezpečnosti, je hlavním soudním orgánem OSN, řeší spory mezi členskými státy a vypracovává pro zmocněné orgány a organizace systému OSN právní posudky.¹⁰
 - *Sekretariát* (kap. XV, čl. 97–101) je výkonnou a servisní složkou, která zajišťuje realizaci rozhodnutí přijatých orgány OSN, připravuje jim odborné podklady pro jednání a odpovídá za každodenní činnost organizace.¹¹ Hlavou sekretariátu OSN je generální tajemník volený Valným shromážděním na doporučení Rady bezpečnosti; v současnosti tuto funkci zastává António Guterres, a to od začátku roku 2017 jako již devátý v pořadí.¹²
 - Úkolem *Poručenské rady* (kap. XIII, čl. 86–91) bylo zajistit přípravu tzv. svěřeneckých území na samosprávu nebo samostatnost. Vzhledem k tomu, že žádná taková území již neexistují, byla její činnost pozastavena.¹³
- Záběr OSN se však od jejího vzniku velmi rozšířil, a proto vznikla řada dalších důležitých orgánů, odborných organizací a jiných entit (programy, fondy...) začleněných v systému OSN. Mezi nimi například:
- *Rada pro lidská práva* (HRC) vznikla v roce 2007 na základě rezoluce Valného shromáždění jako jeho pomocný orgán, a nahradila tak zrušenou Komisi OSN pro lidská práva. Skládá se z 47 členů volených na tři roky Valným shromážděním.¹⁴
 - *Program OSN pro životní prostředí* (UNEP) byl zřízen v roce 1972 Valným shromážděním, a je tedy přímo součástí OSN. Jeho orgány jsou výkonný ředitel, Výbor stálých zástupců a od roku 2014 Environmentální shromáždění OSN (UNEA) složené ze zástupců všech členských států OSN.¹⁵
 - *Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu* (UNESCO) vznikla v roce 1945 jako mezinárodní organizace přidružená k OSN (odborná organizace OSN). Má vlastní orgány – Generální konferenci, Výkonnou radu a Sekre-

tariát, v jehož čele stojí generální ředitelka – a její členská základna zahrnuje k 1. září 2018 (stále ještě) 195 států a z drtivé části se překrývá s členskými státy OSN.¹⁶

- *Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC)* vznikl v roce 1997 jako součást Sekretariátu OSN vedená výkonným

ředitelem. Jeho činnost je řízena dvěma komisemi – Komisí OSN pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost (CCPCJ) a Komisí OSN pro narkotika (CND), v nichž zasedají členské státy volené Hospodářskou a sociální radou OSN.¹⁷

2 Základní informace o DISEC

2.1 DISEC ve struktuře OSN

Výbor pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost je prvním z hlavních výborů Valného shromáždění OSN. Svého zástupce do něj vysílají všechny členské státy OSN. Jednotlivé výbory Valného shromáždění fungují na pracovní úrovni – předjednávají ve své působnosti agendu pro Valné shromáždění.

První výbor, stejně jako ostatní výbory, přijímá návrhy rezolucí a doporučení. V případě DISEC se jedná o dokumenty zaměřené na mezinárodní bezpečnost a odzbrojení. Ty jsou poté zaslány na plénum Valného shromáždění. Tyto dokumenty, pokud jsou Valným shromážděním přijaty, však nejsou vynutitelné ve smyslu mezinárodního práva – mají pouze doporučující charakter. Pravomocí přijímat obecně vynutitelná opatření disponuje v rámci OSN pouze Rada bezpečnosti. I přes tento „handicap“ je

Další výbory Valného shromáždění:

Druhý výbor: hospodářský a finanční
Třetí výbor: sociální, humanitární a kulturní
Čtvrtý výbor: zvláštní výbor pro politické otázky a otázky dekolonizace
Pátý výbor: administrativní a rozpočtový
Šestý výbor: právní

dopad dokumentů vydaných Valným shromážděním obrovský. Valné shromáždění každoročně schválí na základě práce svého prvního výboru cca 40–50 rezolucí. Další informace a dokumenty výboru jsou k dispozici na oficiálních stránkách OSN.¹⁸

2.2 Skutečná agenda DISEC

Práce skutečného DISEC odpovídá požadavkům stanoveného návrhu agendy pro jednání Valného shromáždění. Valné shromáždění se každoročně schází ke svému řádnému zasedání. Aktuální 73. zasedání probíhá od 18. září 2018 a jeho agendou, kterou se zabývá přímo DISEC, je mimo jiné prevence závodů ve

zbrojení ve vesmíru, snižování vojenských rozpočtů, regionální odzbrojení, vytváření bezjaderných zón a mnohé další. Celý výčet je možné nalézt na webu OSN.¹⁹ Pravidelně se na agendě DISEC objevují otázky týkající se jaderných zbraní, zbraní hromadného ničení, konvenčních zbraní a bezjaderných zón.

3 DISEC na Summitu

Námi simulovaný výbor je oproti realitě výrazně redukován, a to na pouhých 40 členů. Procentuální zastoupení dle regionů je však podobné realitě.

DISEC je vhodný především pro ty účastníky, kteří se zajímají o otázky mezinárodní bezpečnosti a mezinárodně-právní otázky, je nicméně rozhodně otevřen i nováčkům, kteří si chtějí rozšířit obzory o aktuálním světovém dění. Velký důraz budeme klást na faktografickou správnost informací, avšak budeme velmi aktivně pracovat i na tom, aby

pro vás nalezení relevantních informací bylo jednoduchým krokem. V neposlední řadě se také zaměříme na tzv. soft skills – vaše prezentační dovednosti a jejich zlepšení, zbařování se stresu při projevu před větším publikem, logiku výstavby argumentu či kritické myšlení při práci s informacemi.

Jak je tomu i v reálné Organizaci spojených národů, v historii Modelu OSN zaujímá tento výbor významné místo. Pouze Rada bezpečnosti byla na Pražském studentském

summitu zastoupena vícekrát než DISEC. Na rozdíl od Rady bezpečnosti se DISEC zabývá obecnějšími a dlouhodobějšími problémy, nikoli aktuálními krizemi, které jsou doménou

Rady bezpečnosti. I když totiž DISEC nedisponuje pravomocí přijímat vynutitelná opatření, je jeho role při sjednávání mezinárodních smluv na poli bezpečnosti velmi významná.

Seznam použitých zdrojů

- 1 About UN: Overview. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/overview/index.html>
- 2 What We Do: Promote Sustainable Development. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/what-we-do/promote-sustainabledevelopment/index.html>
- 3 Charter of the United Nations. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/charter-united-nations/index.html>
- 4 About UN: Main Organs. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/main-organs/index.html>
- 5 General Assembly of the United Nations: Functions and powers of the General Assembly. United Nations [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/about/background.shtml>
- 6 General Assembly of the United Nations: Main Committees. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/maincommittees/index.shtml>
- 7 Are UN resolutions binding? United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://ask.un.org/faq/15010>
- 8 United Nations Security Council. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/>
- 9 ECOSOC: About Us. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <https://www.un.org/ecosoc/en/about-us>
- 10 The Court. International Court of Justice [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.icj-cij.org/en/court>
- 11 About UN: Secretariat. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/secretariat/index.html>
- 12 United Nations Secretary General: Biography. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <https://www.un.org/sg/en/content/sg/biography>
- 13 The United Nations and Decolonization: Trusteeship Council. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/decolonization/trusteeship.shtml>
- 14 Human Rights Council: About Council. United Nations Human Rights: Office of the High Commissioner [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/Pages/AboutCouncil.aspx>
- 15 DESAI, B. The Advent of the United Nations Environment Assembly. ASIL Insights [online]. Washington DC: American Society of International Law, 2015, 19(2), 4 s. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <https://www.asil.org/insights/volume/19/issue/2/adventunited-nations-environment-assembly>
- 16 Who We Are: The Organization's history. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/history/>
- 17 About UNODC. United Nations Office on Drugs and Crime [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.html>
- 18 United Nations. Disarmament and International Security. 2017. [online]. [cit. 2017-08-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/first/>
- 19 United Nations, General Assembly. Preliminary list of items to be included in the provisional agenda of the seventy - third regular session of the General Assembly: Provisional agenda of the seventy-second regular session of the General Assembly, A/73/50. 2018. [online]. [cit. 2018-08-05]. Dostupné z: <http://undocs.org/en/A/73/50>

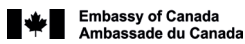


tohle je generální partner

tohle jsou TOP partneři



tohle jsou partneři



tohle jsou podporovatelé



tohle jsou mediální partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT